

Børn og unge med adfærds- og kontaktforstyrrelser

- 3 dages uddannelse i AMU

- Deltageren kan med udgangspunkt i det enkelte barns eller den enkelte unges unikke behov yde socialpædagogisk bistand til børn og unge med adfærds- og kontaktforstyrrelser.
- Deltageren har viden om de hyppigst forekommende udviklingsforstyrrelser såsom autisme (herunder Aspergers syndrom), ADHD og Tourettes syndrom samt om trivselsproblemer hos børn og unge.

**Fra Peter Høeg:
De måske egnede, 1993**

"Dem, der var indenfor, altså de fleste, for dem har det været svært at fatte, hvad han mente, for dem har det mest været glæden over, at de var indenfor og de bedst egnede.

For dem, der er udenfor fylder frygten eller opgivelsen næsten alting, det ved man jo.

Afgrænsning af målgruppen

- Børn i børnehaver inkl. specialgrupper
- Børn i SFO inkl. specialgrupper
- Børn i specialinstitutioner
- Børn og unge på opholdssteder

1. Præmis –

Det der ikke virker, er:

Den medicinske formel:

Diagnose

+

Foreskreven behandling =

Behandling af symptomer

The Killer D's

- Diagnose
- Dysfunktion
- Disorder (forstyrrelse)
- Disability (funktionsnedsættelse)
- Disease (sygdom)
- Deficit (vanskelighed)
- Damaged (skadet)
- Delinquent (kriminell)

(Duncan et al The Heroic Client)

Paradigmeskift

Fra:

- Mangler
- Det de ikke kan
- Problemer
- Fokus på individer
- Monologer
- Træning

Til:

- Ressourcer
- Til det man kan
- Muligheder
- Fokus på relationer
- Dialog
- Udvikling

Kirkebæk

2. Præmis

”Jo mere tryk man kan føle sig i mødet med det **specielle**,
jo mere almindeligt kan man møde det”

Søren Hertz

Hvad skyldes stigningen af børn med socialkognitive vanskeligheder?

18. august 2010

Eksa Munch Carlsen, 11/11/2000

Adfærds- og kontaktforstyrrelser

- Google – **830** søgninger på Adfærds og kontakt forstyrrelser
 - de fleste om denne AMU-uddannelse
- ADHD **15.200.000** på Google
- Aspergers Syndrom **3.730.000** på Google

Adfærds- og kontaktforstyrrelser - Hvad er det?

- **Adfærd**
- **Kontakt**
- **Trivsel**

Adfærd, UVMs hjemmeside 2000

- Beretter ikke om årsagsforhold
- Beskriver barnets handlinger
- Adfærden kan være mere eller mindre forståelig, sammenhængende eller hensigtsmæssig
- Kan ses som en måde at mestre livet på
- Barnets adfærd kan tolkes som symptombærer på opvækstvilkår

Adfærdsforstyrrelser

Diagnosticeres barnet med "Adfærdsforstyrrelse" betyder det, barnet/den unge har lavet egentlige lovovertrædelser eller anden krænkende adfærd og er tegn på asocial, aggressiv og destruktiv adfærd hos ofte større børn (F91)

Problemadfærd - adfærdsforstyrrelse

- Problemadfærd – det brede relationelle begreb
- Enhver adfærd, der er et problem for omgivelserne

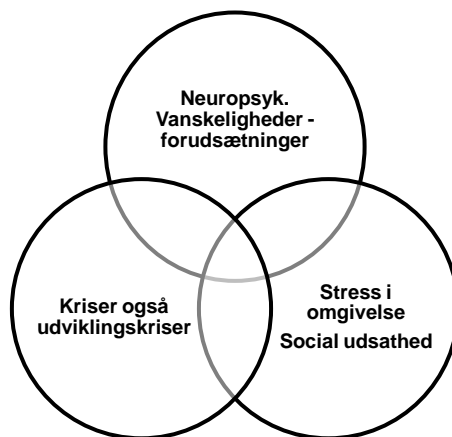
Problemskabende adfærd er

- Problemskabende adfærd = adfærd, der er et problem for personalet
- Det er altså ikke barnet eller brugeren, der oplever et problem – men den professionelle
- Derfor er det personalets opfattelse og følelser, der registrerer problemet, og det er disse vi kan arbejde med
- Kan den professionelle håndtere og navigere problemadfærd mindsker vanskelighederne

Et barn I vanskeligheder eller er barnet problemet?

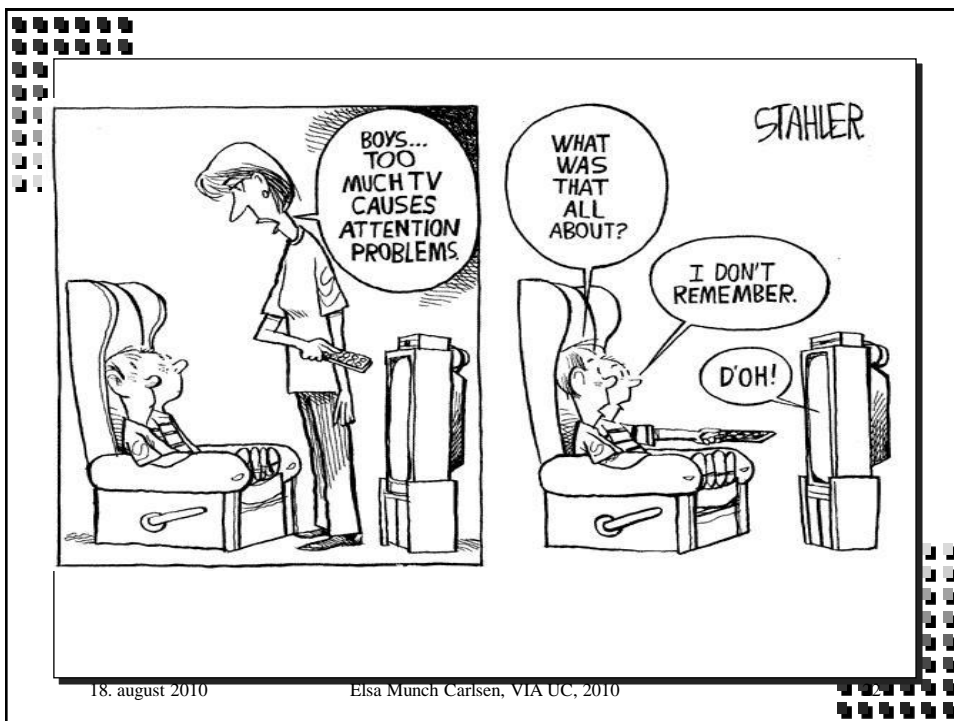
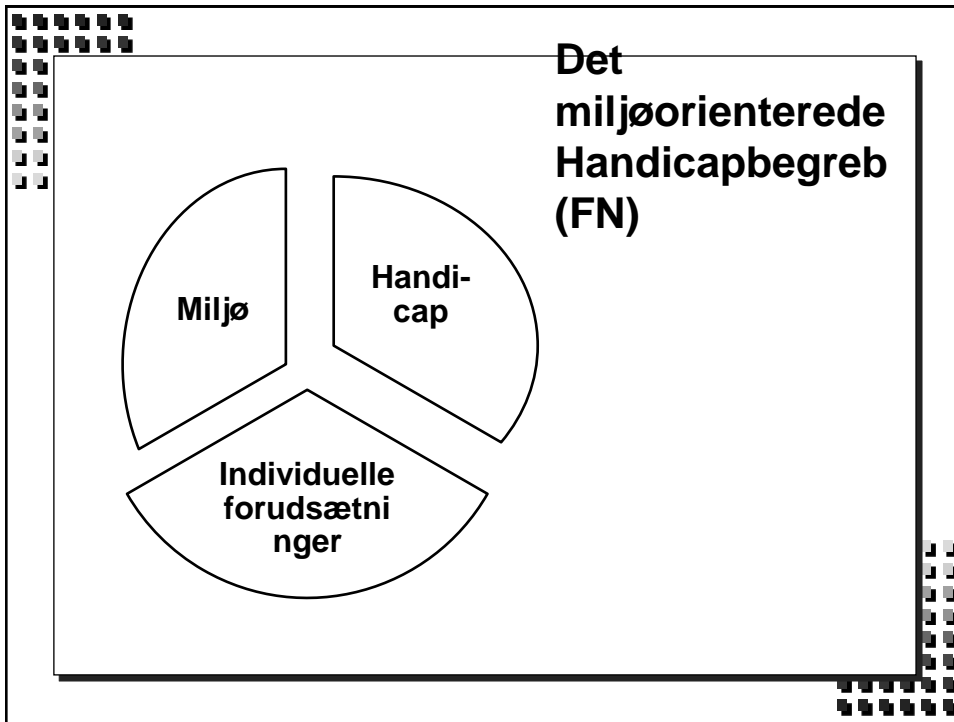
Adfærds og kontaktforstyrrelser

Kontaktforstyrrelser

- Nedsat eller manglende evne til at tale med eller være sammen med andre mennesker. Kan bl.a. hænge sammen med personlighedsforstyrrelse, autisme eller skizofreni

– Netpsykiater.dk

Hvem er de?

Kasper

Kasper i børnehaven

- River alt ned fra væggene de første 2 mdr. i brh.
- Puffer til de andre børn for at lege
- Kører ind i de andre børn med månebilerne
- Slog Jimmy med en skovl og fik time-out i børnehavens garderobe

Jesper – Kaspers legekammerat

Jesper

- Jesper gør det Kasper siger
- Jesper sidder for sig selv, når Kasper ikke er i børnehaven
- Jesper sidder og rokker
- Når Jesper leger, sætter han biler på række – det kan han gøre meget længe
- Jesper er glad for computerspil
- De andre synes Jesper er sær

Kasper i skolen

- Kasper har svært ved at sidde stille
- Kasper afbryder læreren og kan ikke vente på sin tur
- Kasper sparker, hvis nogen driller
- Kasper har svært ved at skrive
- Kasper og Jesper leger sammen i skolegården. Vilde lege, hvor de stormer efter hinanden og råber

Kasper, Jesper og Jonathan

De har fået en ny ven Jonathan.
Jonathan er stille og indadvendt.
Han har ikke haft venner før
Alligevel er Jonathans mor ikke alt for
begejstret for Jonathans nye venner.

**I SFO kalder pædagerne dem for
Dalton-trioen**

Kasper, Jesper og Jonathan

Lise – og et par af de andre pigers
forældre vil ikke have, at Lise leger med
Dalton-trioen

Det var efter en fødselsdag hos Lise, hvor
Kasper og Jesper bandt deres
hundehvalps ben sammen og låste
hvalpen inde i deres kælder. Lises mors
mobiltelefon forsvandt – den blev fundet
hos Kasper

Kasper, Jesper og Jonathan

- Kasper og Jesper siger de fandt en pung – og brugte pengene i den. Pungen tilhører pædagogen Eleanor.
- K+J gav Jonathan et spil, som de købte for pengene. På den måde opdagede Jonathans mor, at der var noget underligt på spil. Og nævnte det for pædagogerne.

Kasper, Jesper og Jonathan

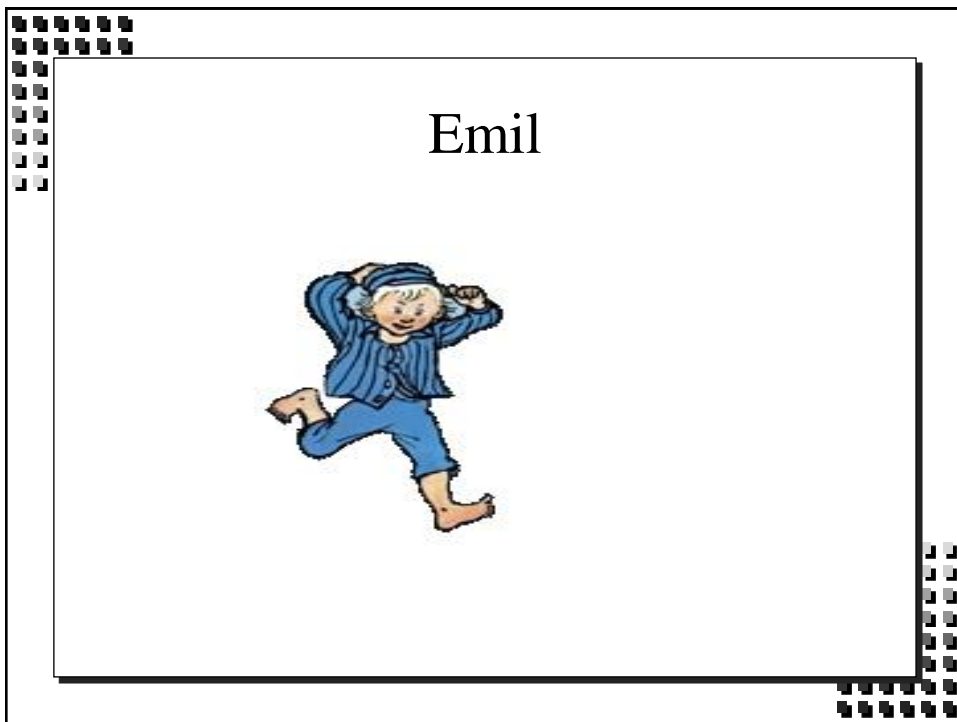
- Jonathans mor forbyder Jonathan at lege med Kasper og Jesper.
- To andre forældrepar vælger at Kasper og Jesper ikke inviteres med til fødselsdage hos dem.

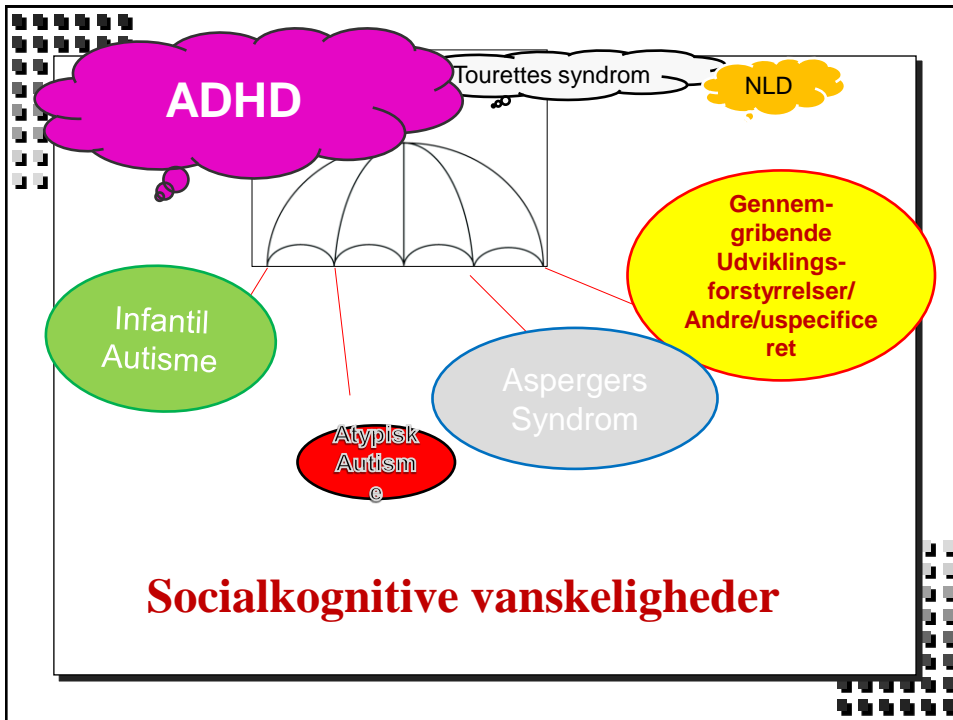
Kasper, Jesper og Jonathan

- Kaspers mor ringes op af klasselærer
- - insisterer på at Kaspers mor skal være med på skolen til fester der holdes der.
- - om det var en ide Kasper kom i familieklasse?
- - eller kunne de undervise ham derhjemme?
- *Hvordan vil i stille jer som SFO, Brh, opholdssted?*

Skæld ud

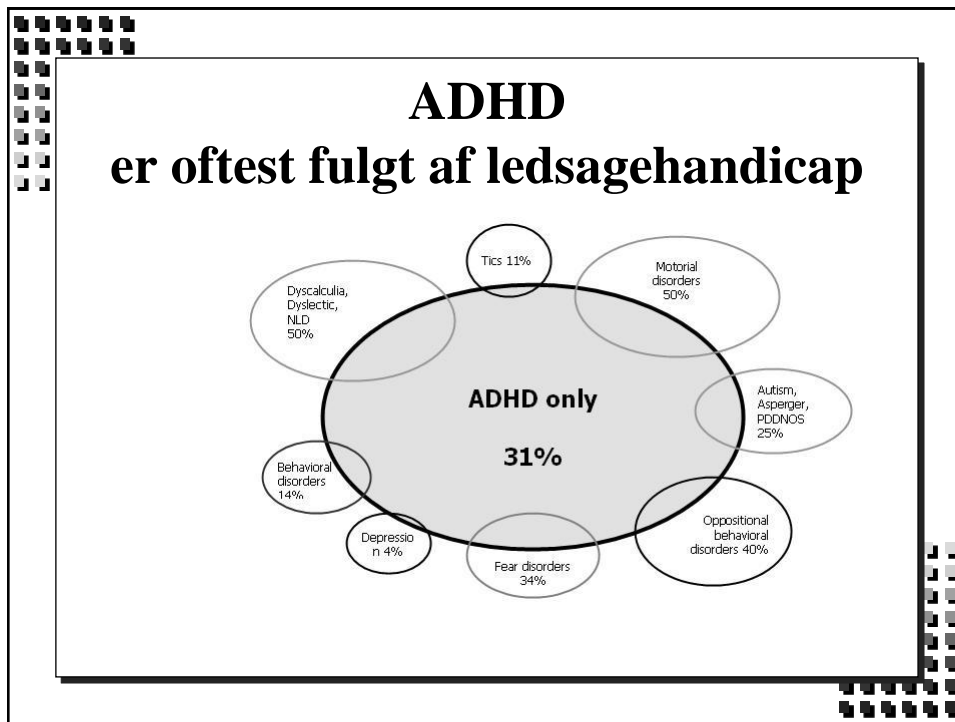

The slide features the title "ADHD" in large, bold, black letters at the top center. To the left of the center, there are two lines of text: "3-5% af en børneårgang" and "Ca. 2% af voksne". To the right of the text is a cartoon illustration of a child's face, drawn in a simple, sketchy style with large eyes and a pink shirt, set against a blue background. The slide is enclosed in a black border with a decorative grid pattern in the corners.

ADHD

3-5% af en børneårgang

Ca. 2% af voksne

- ## ADHD
- Mindst **6** af følgende træk, skal være tilstede:
 -
 - 1. kan ikke fæstne opmærksomheden ved detaljer, laver skødesløse fejl
 - 2. kan ikke fastholde opmærksomheden ved opgaver eller leg
 - 3. synes ikke at høre, hvad der bliver sagt
 - 4. kan ikke følge instrukser eller fuldføre opgaver
 - 5. kan ikke tilrettelægge arbejde eller aktiviteter
 - 6. undgår eller afskyr opgaver, som kræver vedholdende opmærksomhed
 - 7. mister ting som er nødvendige for at udføre opgaver og aktiviteter
 - 8. lader sig let distrahere af ydre stimuli
 - 9. er glemsom i forbindelse med dagligdags aktiviteter

Autismespektret

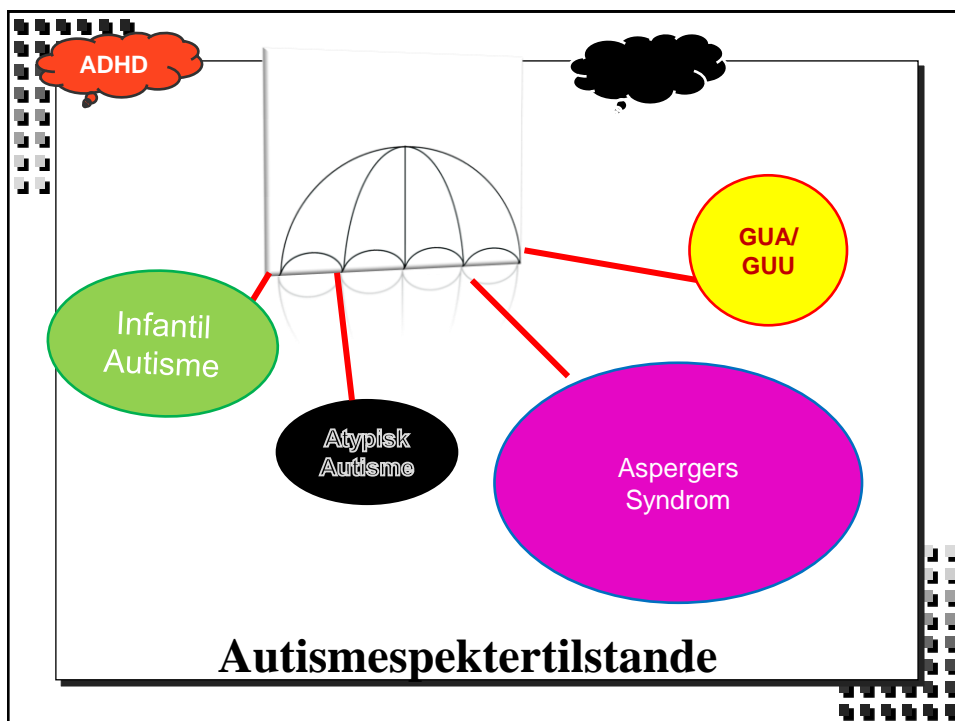

Et kontinuum fra det "neurotypiske"/ normale til det afvigende/specielle.

- Ideen om de glidende overgange
- "Vi befinder os alle et sted på autismespektret" (Cohen 2004)

18. august 2010

Elsa Munch Carlsen, VIA UC, 2010

Taler meget højt eller meget lavt.
 Bruger sjældent fagter og mimik. (Autisme)
 Har svært ved at lytte og spørge til andre.
 Underforståede eller indpakkede budskaber
 Forstår alting meget bogstaveligt

Problemer ved sprog og kommunikation:

- **AUTISME**
 (ANDRE SOCIALKOGNITIVE VANSKELIGHEDER KAN HAVE I MINDRE GRAD):
INDSNÆVREDE, GENTAGNE OG STEREOTYPE ADFÆRDS-, INTERESSE- OG AKTIVITETSMØNSTRER
- Usædvanlige ensformige bevægelser
- Baske med armene eller vrikke med tærne
- Rokker
- Optaget af ting der roterer
- Børn kan stille deres ting op på rækker (som leg)
- Intens optagethed af særinteresser
 - » Bustider
 - » Heste
 - » Kaffe
 - » Oste
 - » Golfmotorer

Den dobbelte mentaliseringsfælde

- **"Neurotypiske"** har problemer med at forstå børn med autismes kropssprog, tale-/udtryksmåder og perspektiv
Ligesom mennesker med autisme har svært ved at forstå andre menneskers ditto
- Denne dobbelte mulige misforståelse kalder vi den **dobbelte mentaliseringsfælde**

Mål for uddannelsen

- Deltageren arbejder ud fra viden om forskellige reaktionsmønstre.
- Deltageren har forståelse for egen adfærds betydning for samspillet med barnet eller den unge og kan agere som tydelig, respektfuld og indfølelse voksen ved at fremstille krav og forventninger, som modsvarer barnets eller den unges funktionsniveau og udviklingsbehov.

Mormor-pædagogik

du skal du
lave jakke
på...

Først den ene
arm... og så
den anden
arm, og så
skal vi lyne
lynlåsen

Mormor-pædagogik

Findes der en metode til en diagnose?

- **Individuel tilgang**
- Kobling fra diagnose til metode
- Diagnose - generaliseret billede af en tilstand

18. august 2010

Elsa Munch Carlsen, VIA UC, 2010

Findes der en metode til en diagnose?

- **Individuel tilgang**
- Kobling fra diagnose til metode
- Diagnose - generaliseret billede af en tilstand

18. august 2010

Elsa Munch Carlsen, VIA UC, 2010

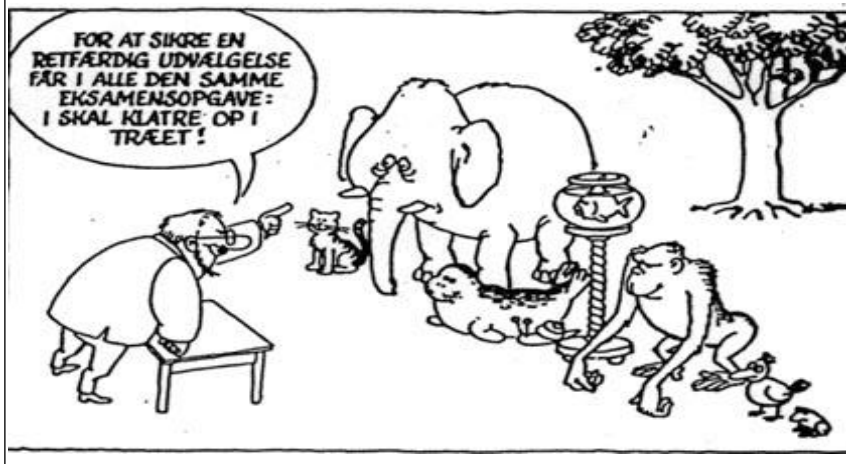
Struktur og menneskesyn

- Indre struktur (stilladsering)
 - læringsindhold (udvikling) opstår gennem meningsbærende stilladser
 - Fokus på barnets styrkesider og specifik planlægning
 - motivation fører til internalisering af viden (Vygotsky)
 - Eleven = aktiv deltager i læreprocessen via initiativ og interesse.
 - Delt relationsbåren viden

Inspireret af Birgit Kirkebæk

18. august 2010

Elsa Munch Carlsen, VIA UC, 2010

18. august 2010

Elsa Munch Carlsen, VIA UC, 2010

Socialpædagogik

- Forudsigelighed
- Gennemskuelighed
- Korte sætninger, mange navneord
- At forberede aktiviteten
- At tage højde for latenstid

Kravsituationer

- Der er to slags krav
 - Minuskrav - Hold op, lad være, stop etc
 - Pluskrav - Nu skal du ... , kom herhen etc

Bo Hejlskov Elvén

Kravsituationer

- **Minuskrav** medfører ikke ændringer på sigt
 - Børn med særlige behov forholder sig ikke til irettesættelser
 - Ved **pluskrav** skal man tage ansvar for reaktionen
 - Man kan ikke tillade sig at dumpe ansvaret på barnet

Bo Hejlskov Elvén

Afhjælpning af kognitive vanskeligheder•

Socialpædagogik

- At støtte sig til den enkeltes motivation
- At bruge visualisering (billeder)

- Ved de meget aktive – husk afveksling!

Socialpædagogik

- Glade Miljøer
- Nærvær og deltagelse
- Opmærksomhed på spændviddevanskeligheder
- Hjælp til igangsætning
- Hjælp til at have en dagsrytme
- Mulighed for pauser/hvil (aktiviteter)
- Justering af forventninger

Litteratur, der er tilgængeligt

- Bo Hejlskov Elvén: Børn med problemskabende adfærd (eller noget i den retning – endnu ikke udgivet)
- Hallas-Møller, Anne-Merete: "Styr dig lige: urolige børn i skole og hjem, med og uden adhd", 2006. Frydenlund (meget let tilgængelig – nogen synes for let)
- Fleischer, Anne Vibeke: "Set med børns øjne: om menneskeforståelse" Dansk Psykologisk Forlag, 2009. Pris 288 kr.
- Fleischer, Anne Vibeke og Merland, John: "Eksekutive Vanskeligheder hos Børn, Vurdering og indsats i praksis" Dansk Psykologisk Forlag, 2007 kr. 198,-
- Hertz, Søren: "Børne- og ungdomspsykiatri: nye perspektiver og uanede muligheder" Akademisk, 2009, pris 369 kr.
- Kutscher, Martin L.: Børn med blandingsdiagnoser: ADHD, indlæringsvanskeligheder, Tourettes og Aspergers syndrom, bipolar lidelse med mere" Dansk psykologisk Forlag, 2008
- Gillberg, Christopher: "Urolige, kluntede, uopmærksomme børn, DAMP, MBD; ADHD – et barn i hver klasse" CURA 2000.
- Kadesjö, Björn: "Børn med koncentrationsvanskeligheder" 2. udgave. 2002. Psykologisk Forlag (praksisrelateret bog – letlæst)